

IN NOMINE JESU!

DISSERTATIO THEOLOGICA
DE QUÆSTIONE:
An homines Renati sint filii
Dei Naturales?

NUPER IN CONTROVERSIAM VO-
CATA IN LIVONIA.

QUAM

Divinâ adistente Gratiâ,

*Factâ Communicatione cum Reverendâ Fac. Theolog.
Loco Disputationis Ordinariæ, in Regia Academiâ
Aboënsi, proponit publicè examinandam.*

ENEVALDUS SVENONIUS,

Q. G. A. S. S. Theol. Doct. Prof. primarius,
& hoc temp. Reg. Stip. Inspector.

RESPONDENTE

ENEVALDO WIDBECKIO, Smoland.
Philos. Candidat. & Stipend. Reg.

In auditorio superiori & maximo

Ad diem 23. Septemb. Anno Theozoviæ M. DC. LXXI.

A B O Æ,

Excudebat PETRUS HANSONIUS, Acad. Typog

ILLUSTRIBUS ET GENEROSISSI-
MIS BARONIBUS,

DN. CAROLO Sparre/
DN. LAURENTIO Sparre/

PERILLUSTRIS AC EXCELLENTISSIMI
DOMINI,

DN. ERICI Sparres / Lib. Baronis de
Gronberg / DOMINI de Hoffronö & Daderöön &c.
S.^{ra} R.^æ M.^{tis} Regniq^{ue} Sveo-Gothici Senatoris,
Regij in magno Ducatu Fenningiæ Parlamenti Præ-
sidis, districtusq^{ue} Calmariensis & Gotlanden-
sis judicis provincialis, dilectissimis

FILIIS,

Dominis gratiosissimis:

NEC NON

VIRIS de publicâ re egregie meritis,
Consultissimis, prudentissimis, spectatissimis ac solerissimis.
Civitatis Celeberrimæ Aboënsis Consulibus
& Secretario;

DN. LAURENTIO BROCHIO,

DN. JOHANNI Scheffer/

DN. SUENONI RYDENIO,

DN. CAROLO BROCHIO,

Benefactoribus & Favitoribus propensissimis,

*Discepcionem hanc Theol. dicatam & oblatam amat
Demisse & officiose*

RESPOND.

Ad quæstionem Propositam:
 An Renati homines, sensu S. Scri-
 pturæ, rectè sint & denominen-
 tur Filij Dei Naturales? Simplex
 Responsio, 4. conclusionibus
 Theologicis expedita.

I.

Vox Filij Dei sç; mo-
 dis usurpatur in Scripturis *a.* pro
 creaturis præstantissimis, utpote
 creatis Angelis, Job. 1: 6. c. 38: 7. *β.*
 Pro Civibus veræ Ecclesiæ, Gen.
 6: 2. *γ.* Pro Magistratibus, Psal. 82: 7. *δ.* Pro homi-
 nibus credentibus, qui omnes sunt Filii Dei ado-
 ptivi, seu ratione *τῆς υἰοθεσίας* in filios à Deo cooptati,
 Joh. 1: 12. Gal. 3: 29. Jac. 1: 18. qui etsi ex Deo dicun-
 tur geniti, 1. Joh. 5: 1. Eorum tamen generatio est
 regeneratio spiritualis, quia regenerantur ex aquâ
 & Spiritu, Joh. 3: 5. Tit. 3: 5. Item è verbo Dei, tan-
 quam semine incorruptibili, 1. Pet. 1: 23 Et quamvis

dicantur divinæ confortes naturæ, 2. Pet. 1: 4. non
tamen vel per essentialem justitiæ Dei in creden-
tes transfusionem, vel ipsius divinæ essentiæ com-
municationem; sed quomodo se scriptura explicat
ipsa, per Fidem in Christum; dedit enim is pote-
statem Filios Dei fieri, his qui credunt in Nomen
ejus, Joh. 1: 12. Rom. 8: 16. 17. cum quo, ceu corpus
cum capite, mysticè unimur Eph. 5: 30. Ejus & Spi-
ritus S. gratiosâ in habitatione fruimur, Eph. 3: 17.
1. Cor. 3: 16. c. 6: 17. 19. ad Dei imaginem per rege-
nerationem restauramur, Eph. 4: 23. Col 3: 10. in S.
cœnâ de corpore & sanguine Christi participamus,
1. Cor. 10: 16. 17. quæ filiatio ut gratiosa, ita satis glori-
osa est, 2. usurpatur hæc vox & quidem frequen-
tissimè de Christo, modo sapientibus hujus mundi
planè inaudito & maximè sublimi, qui nulli crea-
turæ, ne angelis quidem competere potest, Heb.
1: 4. 5. hoc est, pro *Naturali & Substantiali seu Essen-
tiali Dei Filio*, qui ab Essentiâ patris inde à tempori-
bus æternis, seu ante secula genitus est: est enim
μονογενής, soli & unigenitus Dei patris Filius, Joh. 1: 14. 18.
cōf. Col. 1: 15. Est *ἰδιον* seu proprius Dei Filius, Rom.
8: 32. qui *ἰδιον πατέρα* proprium patrem, Deum habet,
Joh. 5: 18. Estq; splendor gloriæ & expressa imago,
seu character substantiæ patris Heb. 1: 3. Unde No-
men Filii Dei, quod notat communicationem es-
sentiæ

sentix patris, *πρωτης, κατ' αυτην & σιωδως*, primò, per se & essentialitèr competit Christo juxta divinam Naturam adeò, ut qui hâc ratione est Filius Dei, sit etiam réverâ ipse Deus, ut ritè probavit B. Athanasius in Orationibus contra Arianos. item Epist. de Synod. Arimini & Selevsiæ. Quocirca disputamus contra *Socinianos*, Christum non esse Filium Dei adoptivum: nam si juxta scripturam eo sensu dicitur Filius Dei, quo homines Christiani, utiq; plures eodem sensu erunt Filij Dei, quo Christus est Filius Dei, adeoq; Christus solus non esset proprius & unigenitus Filius Dei, quod est *αυτης ομοιωτης*. Porro, docemus contra eosdem, Christum Filium Dei dici, non ob similitudinem cum Deo, amorem Dei, conceptionem è Sp. S. sanctificationem, missionem, resurrectionem, exaltationem, aut ob ullas hujusmodi causas alias, quas prætendunt Neophotiniani; sed ob unicam generationem æternam, dicimus & asseveramus constantèr, solum Christum esse Filium Dei naturalem. Et enim

II.

Vocabulum *Naturale* (sequestrato jam significatu stricto de eo omni quod constat principiis physicis) usurpatur 1. Pro *Essentiali*, simul & Reali, ut Filius is rectè dicatur Naturalis, cum quo Pater communicat eandem essentiam, & qui verus Filius est: sic Chris-

Itus est ὁμοῖος patri secundum divinitatem, Symb.
 Nic. verè Filius Dei etiam secundum humanita-
 tem, Matth. 27: 54. 2. Pro *Connato*, sic lex dicitur Natu-
 ralis, Rom. 2: 14. Et nos naturâ Filij iræ, Eph. 2: 3. 3.
 Prout opponitur externo seu *adscititio*, sic Judæi di-
 cuntur Rami Naturales, Rom. 11: 21. Sic vis ver-
 bi Dei ad convertendum & salvandum homines est
 infita & naturalis, Jac. 1: 21. est n. vivum Verbum,
 Heb. 4: 12. 1. Pet. 1: 23. 4. Prout opponitur *Fictio & Artificiali*,
 ut Samuel, repræsentat⁹ Regi à pythoniâ, non erat
 Naturalis 1. Sam. 28: 14. 5. Prout opponitur *violento vel*
coacto, sic Jacobi amor erga Rachelem erat natu-
 ralis Gen. 29. 6. prout opponitur *Extraordinario*
& Miraculoso; sic descensus ferri erat naturalis,
 ascensus vero non item, sed miraculosus, 2. Reg. 6: 6.
 Quicquid jam sit de trib. posterioribus; *Renati* non
 sunt *Naturales* Dei Filii modis prioribus, excepto,
 quod non sint spurii, sed veri, reales adoptivi, quorū
 primus nunc maximè in controversiam venit, quo-
 modo rectè solus Christus dicitur esse Filius Dei
Naturalis, ut supra conclusum, idq; πρώτως secundum
 naturam divinam. I I I.

Dum verò quæritur ulterius, Anne Christus quoq;
 juxta primum modum, possit jure appellari Filius
 Dei Naturalis secundum Naturam humanam? Re-
 spondetur 1. Appellatio Filii Dei δευτέρως ἢ καὶ ἄλλο, seu
 quod

quod idem est, propter *παντότητα τῆς ὑπερστέως*. Christo
juxta naturam humanam & quidem verè tribuitur,
Heb. 1: 4. 5. aliàs enim deterioris esset conditionis ac
nos, qui passim in scripturis Filii Dei nominamur, ad
eò ut æquipolleant hæ propositiones: Filius Ma-
riæ est Filius altissimi, Luc. 1. Et Christus homo, est
verus Deus adeoq; verus Dei Filius, non verbalitèr, ut
Zvinglius cum Calvinianis per *ἀλλόωσιν* volunt, sed
realitèr & *ὑποστατικώς*. Zvingl. T. II. Lib. de Sacr. pag. 402. seqq.

Unde ab orthodoxâ Ecclesiâ in Synodo
Franckofurtanâ A. Ch. 794, justè damnatus est
Felix hæreticus, quòd Christum secundum hu-
manam naturam Filium Dei adoptivum esse con-
tenderet. Respondetur. 11. Si Christus secun-
dum humanitatem sit *verus Dei Filius*, aut erit
ralis per essentiam: aut per adoptionem, aut
per modum singularem nulliq; alij creaturæ com-
municabilem. Atqui primo modo, Christo secun-
dum carnem Nomen Filij Dei non convenire, inter
nos paritèr & Calvinianos in confesso est. Non
etiam secundo modo, qui adoptionis est, quippè
tantum ijs in verbo destinatus, qui per aquam &
& Spiritum renascuntur, Joh. 1: 12. c. 3: 5. Rom 8: 14.
Relinquitur ergò Christo secundum assumptam
humanitatem Nomen hoc *μονοτρόπως* & singularissi-
mo modo competere, nempe personali *κοινωνία*
ip[s]ius

ipſius Filij Dei, qui ſe totum cum ſua humanitate,
propriamq; ὑπόſtaſιν ἀδιαιρέτως Conf. B. Hutt. LL. CC. maj. p.
246. B. Dn. D. Gerh. T. I. L. de pers. Ch. p. 468. comunicavit.

IV.

Concluſum eſto: Si ſolus Chriſtus eſt Natura-
lis eſſentialis Dei Filius juxta divinitatem, idq; ἀσυγχύ-
τως contra Arianos & Eutychianos. Verus etiam &
naturalis realis Dei Filius ſecundum humanitatem
per gratiam unionis perſonalis; Contra Neſtorium
à Cyrillo damnatum in Syn. Ephes. quòd Mariam Ne-
gaverit fuiſſe Θεοτόκον; utiq; renati homines non ſunt
naturales Dei Filij. At verum prius, uti demonſtra-
tum. Ergò verum erit poſterius. Et porrò: Nul-
lus Filius adoptivus eſt naturalis: at Renati ſunt Filij
Dei adoptivi. Ergò Renati non ſunt Filii Dei Na-
turales. Major conſtat è naturà oppoſitionis reci-
procæ, negationem includentis, quâ rationes op-
poſitæ ſe mutuò excludunt. Minor propoſitio jam
poſita extra controverſiam eſt: Tantum.

SUPPLEMENTUM

- I, *An Pater cogitando genuerit Filium?* R. Phillip-
pus in L. L. CC. affirmat. Nos Negamus diſt.
- II. *An Pater rectè dicatur cauſa & principium Filij;*
Filius vero cauſatum & principiatum? R. Pa-
tres Græci affirmant. Negant rectius Latini.
- III, *An Job. 1: v. 1. Intelligendum proponitur princi-
pium Evangelij, an Creationis & Neg. prius. Aff. poſt. Cont. Socin.*
Δόξα τῷ Θεοπατρὶ εἰς τὰς αἰῶνας, Ἀμήν.